

Begeleidingsformulier beleidsoverleg

BO Natuur, Milieu & Aanpak Landelijk Gebied (H. Roijackers)

Naam dossier

Prioritering aanpak Aziatische hoornaar 2025

Datum overleg	Status	Case/documentnummer
25 augustus 2025	besluitvormend	/
Programma		
Natuur		
Programmamanager (Opdrachtgever)	Telefoon/email	Akkoord
5.1.2.e	5.1.2.e	Ja
	5.1.2.e @brabant.nl	
Opdrachtnemer	Telefoon/email	Akkoord
5.1.2.e	5.1.2.e	Ja
	5.1.2.e @brabant.nl	
Auteur	Telefoon/email	
5.1.2.e	5.1.2.e	
	5.1.2.e @brabant.nl	

Voorstel/beslispunten

1. Instemmen met voorgestelde prioritering in de bestrijding van de Aziatische hoornaar in 2025 waarbij alleen nesten met de hoogste risico's voor de volksgezondheid en biodiversiteit worden bestreden.

Korte aanleiding

De Aziatische hoornaar is een invasieve exoot die sinds de eerste melding in 2019 door de Provincie Noord-Brabant wordt bestreden. De afgelopen jaren neemt het aantal gemelde nesten sterk toe, en daarmee ook de kosten en benodigde capaciteit voor de bestrijding van deze soort.

In 2024 heeft de provincie een meerjarige opdracht gegeven aan een gespecialiseerde bestrijder om nesten van de Aziatische hoornaar op te sporen en te bestrijden. Er is voor een periode van vier jaar € 500.000,- beschikbaar gesteld voor de opsporing en bestrijding van de Aziatische hoornaar, ofwel gemiddeld € 125.000 per jaar. Vorig jaar, het eerste jaar van het raamcontract, is door de sterke stijging van het aantal nesten al €225.000,- besteed van het beschikbaar gestelde budget.

Ook dit jaar zien we een stijging in het aantal nesten ten opzichte van vorig jaar. De ontwikkeling van de nesten lijkt bovendien een maand voor te lopen op voorgaande jaren waardoor we nu al veel meldingen krijgen van grote zomernesten. Momenteel is al meer dan 5.1.1.c besteed aan de bestrijding van hoornaar nesten, terwijl we nog aan het begin van het "grote nesten" seizoen zitten (dit loopt tot 15 november).

We willen de Aziatische hoornaar dit jaar blijven bestrijden, maar bovenstaand bedrag is onvoldoende om alle nesten te bestrijden. Dit betekent dat we óf meer geld vrij moeten maken voor de bestrijding, óf dat we in de bestrijding moeten gaan prioriteren. Het geheel stoppen met de bestrijding als het budget op is, is niet wenselijk. Dit zal tot veel maatschappelijke onrust leiden.

Nadere toelichting op het dossier

Sinds 2021 geldt er van Rijkswege geen uitroeiingsopgave meer voor de Aziatische hoornaar. De provincies hebben sindsdien de taak om de Aziatische hoornaar te beheersen en daar waar noodzakelijk op basis van onze natuurtaken, te bestrijden. De provincies hebben destijds wel afgesproken om zoveel als redelijkerwijs mogelijk nesten te blijven bestrijden.

In het [beleidsadvies](#) van kenniscentrum EIS insecten uit 2024 voor de provincies Noord- en Zuid Holland wordt beargumenteerd dat de risico's van de Aziatische hoornaar ten aanzien van biodiversiteit mee lijken te vallen. Daarnaast zien we sinds vorig jaar dat we tegen onze financiële en capaciteive grenzen aanlopen, waardoor de ambitie om elk gevonden nest te bestrijden niet langer realistisch is.

Vanaf 2026 zal de provincie haar beleid ten aanzien van de Aziatische hoornaar wijzigen. Vanaf 2026 zal de provincie de aanpak van de Aziatische hoornaar in lijn brengen met de wettelijke verantwoordelijkheid die zij heeft ten aanzien van deze soort (beheersen in plaats van elimineren). Dit betekent dat we in principe alleen nog nesten bestrijden die raken aan ons biodiversiteitsbelang. Voor andere nesten dragen gemeentes, terreinbeheerders- en eigenaren een eigen (mede)verantwoordelijkheid.

2025 wordt als overgangsjaar gezien waarbij de provincie enerzijds zoveel mogelijk nesten bestrijdt en anderzijds met gemeentes en de imkerij werkt aan een gezamenlijke beheeraanpak, zie ook de [statenmededeling](#) van 25 februari 2025. Momenteel wordt deze gezamenlijke aanpak uitgewerkt.

Op 15-8-2025 is €^{5.1.1.c} van het totale budget besteed (zie tabel 1). Daarnaast is €^{5.1.1.c} al gereserveerd voor nesten die wel al gemeld zijn, maar nog niet bestreden. Dit betekent dat er nog €^{5.1.1.c} beschikbaar is van het totale begrote budget (€275.000,-).

Het verwijderen van een zomernest kost €^{5.1.1.c}. We kunnen met het resterende budget dus nog €^{5.1.1.c} nesten kunnen bestrijden. Dit is onvoldoende om tot het eind van het seizoen alle nesten te bestrijden.

Tabel 1 overzicht bestreden en te bestrijden nesten met bijbehorende kosten 2025 tot en met 15-8-2025

	verwijderd	Kosten per nest	Totaal kosten
Primaire nesten verwijderd	335	€ ^{5.1.1.c}	€ ^{5.1.1.c}
Secundaire nesten verwijderd	71	€ ^{5.1.1.c}	€ ^{5.1.1.c}
Totaal verwijderd	406		

Primaire nesten gepland	42	5.1.1.c	5.1.1.c
Secundaire nesten gepland	42	5.1.1.c	
Totaal gepland	82		
Totaal kosten	488		

Er zijn twee richtingen die we kunnen opgaan: Het bestrijdingsbudget ophogen of de bestrijding prioriteren.

Bestrijdingsbudget ophogen:

In ons huidige raamcontract met de bestrijder is een herzieningsclausule opgenomen waardoor we de aanbesteding tot €5.1.1.c kunnen ophogen zonder dat er een nieuwe aanbesteding nodig is. In dat geval kunnen we maximaal €5.1.1.c aan aanvullende middelen vrijmaken voor de bestrijding waarmee 5.1.1.c extra secundaire nesten kunnen worden bestreden.

Het hoornaar seizoen duurt nog circa 12 weken. De afgelopen weken werden er elke week gemiddeld 60 nieuwe nesten gemeld. Uitgaande van €5.1.1.c per nest zouden we tot het einde van het seizoen nog maximaal €5.1.1.c nodig hebben. Kanttekening hierbij is dat het aantal nieuw gevonden nesten per week aan het eind van het seizoen mogelijk nog toe neemt omdat nesten beter zichtbaar worden als het blad van de boom valt.

Deze extra middelen zullen gevonden moeten worden in de middelen die vanuit de Perspectiefnota zijn vrijgemaakt voor de aanpak van invasieve exoten (€625.000,-). Hiervan is reeds €111.000,- gereserveerd voor de Aziatische hoornaar, maar dat is bedoeld voor de gezamenlijke aanpak en de provinciale bestrijding van nesten in 2026-2027 (de nesten die een bedreiging vormen voor de biodiversiteit).

De inzet van extra middelen zal daarom in ieder geval ten koste gaan van de gezamenlijke aanpak van de Aziatische hoornaar. Bij een maximale ophoging zal dit ook ten koste gaan van de aanpak van andere soorten, waaronder óók de aanpak van soorten waarvoor we wel een wettelijke verantwoordelijkheid hebben om uitroeingsmaatregelen te nemen. We kunnen als gevolg bijvoorbeeld niet investeren in voorlichting en communicatie over de Aziatische hoornaar, na 2025 geen nesten bestrijden die wél een bedreiging vormen voor de biodiversiteit en niet investeren in de bestrijding van invasieve soorten die nog wel uitgeroeid kunnen (en moeten) worden én die bovendien een grotere bedreiging vormen voor de biodiversiteit.

Prioriteren van de bestrijding

We kunnen op twee aspecten prioriteren:

Risico voor biodiversiteit: Nesten die een direct gevaar vormen voor de biodiversiteit worden bestreden. Dit zijn nesten in of nabij Natura 2000-gebieden. Hoornaars hebben een actieradius van circa 2km, maar de meeste werksters foerageren binnen 1 km van het nest. Daarom is het voorstel om nesten te bestrijden die zich in of binnen een straal van 1 km van het Natura 2000-gebied bevinden. Die hebben de grootste impact op de lokale biodiversiteit.

Risico voor volksgezondheid: Sommige nesten vormen een concreet gevaar voor de volksgezondheid. Individuen in de tuin zijn niet agressiever of gevaarlijker dan inheemse hoornaars en wespen, maar meerdere steken kunnen wel tot gezondheidsklachten leiden. Dit is het geval wanneer een nest wordt verstoord en de hoornaars het nest agressief verdedigen. Nesten met een hoog risico zijn over het algemeen nesten die op locaties hangen waar ze makkelijk door mensen kunnen worden verstoord. Bijvoorbeeld doordat mensen te dicht bij het nest komen of als er dingen tegen het nest komen (bijvoorbeeld een bal, speelgoed vliegtuigje of vlieger).

Het zorgen voor een veilige en gezonde leefomgeving is een wettelijke taak van de gemeente. Omdat we nog in de overgangsfase zitten, is het te verantwoorden dat we ook deze nesten nog meenemen omdat we gemeentes niet te veel voor het blok willen zetten.

Per nest moet het steekgevaar worden ingeschat. Hierbij is de expertise van de ingehuurd bestrijder leidend. In overleg met de bestrijder hebben we de volgend criteria geformuleerd:

- <10m van de grond hangen
- <10m van bebouwing hangen (horizontaal bekeken), of aan/in bebouwing hangen
- Locaties met een verhoogd risico op verstoring zoals schoolpleinen, kinderdagverblijven, locaties met grote evenementen, sportvelden, speeltuinen, recreatieparken en -plassen, campings of vergelijkbare locaties met verhoogd risico op verstoring.

Hier wordt geadviseerd om ook een buffer van 10 meter aan te houden. Dus 10 meter rondom een schoolplein of speeltuin.

Aanvullend kan er met het oog op mogelijke maatschappelijke onrust voor gekozen worden om het aantal locaties waar nesten worden bestreden uit te breiden met zorglocaties zoals zorgcentra, ziekenhuizen en verzorgingshuizen. Dit zijn locaties waar veel kwetsbare mensen samenkomen. Hoewel deze locaties geen verhoogd risico hebben op verstoring, worden deze locaties door veel inwoners wel als kwetsbaar gezien. Voor de duidelijkheid, een uitbreiding van het aantal locaties betekent ook een toename in het aantal nesten dat we moeten verwijderen. Bij de invulling zullen we adaptief blijven, zodat we mee kunnen bewegen met nieuwe inzichten of ontwikkelingen.

Advies

Ons advies om de bestrijding van nesten te prioriteren en om *géén* extra middelen vrij te maken.

De inzet van extra middelen zal ten koste gaan van het exotenbudget dat ook is bedoeld voor de aanpak van andere invasieve exoten (zie hierboven), bovendien is het niet zeker of een maximale ophoging voldoende zou zijn om alle nesten te kunnen bestrijden.

Tot slot willen we als provincie juist het signaal afgeven dat de bestrijding kan en moet worden afgebouwd omdat maximale inzet op bestrijding niet langer realistisch (en nodig) is. Maximaal

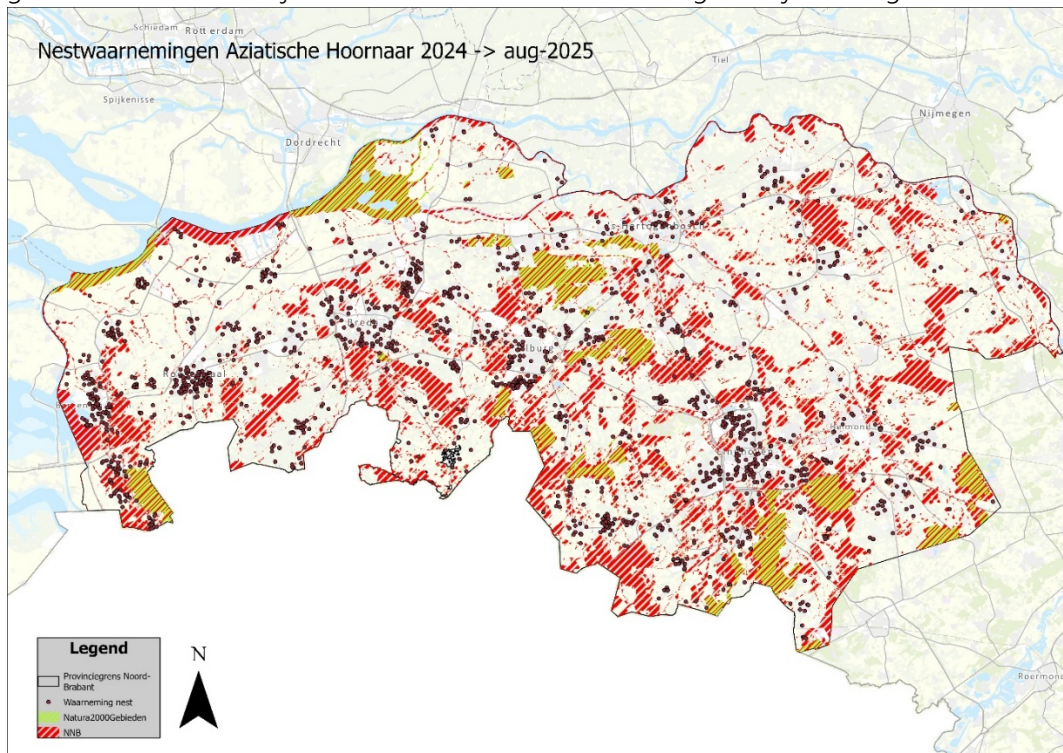
5.1.1.c aan extra middelen vrijmaken om maximaal te blijven bestrijden past niet binnen dit beeld.

Nesten die een risico voor de biodiversiteit vormen moeten in ieder geval worden bestreden op basis van onze taken ten aanzien van natuurbescherming. Uit onderstaande afbeelding met het aantal nesten uit 2024 en 2025 (tot begin augustus) blijkt dat dit een betrekkelijk laag aantal nesten zal bedragen, mede omdat Aziatische hoornaars cultuurvolgers zijn: ze bouwen hun nest in de buurt van bebouwing.

We schatten in dat een prioritering op basis van onze natuurtaken (alléén nesten in en nabij N2000 bestrijden) tot maatschappelijke onrust zal leiden. Gemeentes hebben geen middelen gereserveerd voor de bestrijding van de Aziatische hoornaar en hebben ook nog weinig ervaring met de bestrijding. De beheeraanpak die momenteel wordt opgesteld moet juist als leidraad dienen voor gemeentes en is nog niet beschikbaar.

We kunnen gemeentes tegemoetkomen om dit jaar ook nog nesten met steekgevaar te bestrijden, ook al is het bestrijden van nesten met steekgevaar formeel een gemeentelijke verantwoordelijkheid.

Daarnaast merken we dat onder imkers, maar ook bewoners, het gevoel bestaat dat de provincie “niets” doet, terwijl de Aziatische hoornaar vaak nog wordt beschreven als een agressieve gevaarlijke wesp die koste wat het kost bestreden moet worden. Door wel nog nesten met steekgevaar te bestrijden geven we indirect ook aan dat niet alle nesten een bedreiging vormen. Uiteraard hoort hier goede communicatie bij over waarom het ene nest wel als gevaarlijk wordt gezien en het andere niet.

Integrale afstemming/Financieel/juridische aspecten

Zie bovenstaande overwegingen ten aanzien van financiële aspecten.

Vervolg/planning